

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	(16x3)	—	48	נקודות
פרק שני	—	(16x2)	—	32	נקודות
פרק שלישי (חובה)	—	(20x1)	—	20	נקודות
סה"כ	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רישום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — המנהיגות של משה ודוד (48 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 1-4 (לכל שאלה — 16 נקודות).

1. קרא שמות, ב', 11-22.

יא וַיְהִי בַּיּוֹמִים הָהֵם וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא
 יב אֶל-אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסַבְלָתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרֵי מִכָּה אִישׁ-עֲבָדִי
 יג מֵאֶחָיו: וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיֹּךְ אֶת-הַמִּצְרִי
 יד וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל: וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשְּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי-אֲנָשִׁים עֲבָדִים
 טו נָצִים וַיֹּאמֶר לַרְשָׁע לָמָּה תִּכֶּה רַעֲךָ: וַיֹּאמֶר מִי שְׁמוֹ לְאִישׁ
 טז שֶׁר וּשְׁפֹט עָלֵינוּ הִלְהִיגְנִי אֶתְּךָ אֲמַר כֹּאשֶׁר הִרְגָּת אֶת-
 טז הַמִּצְרִי וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֲכֵן נֹדַע הַדָּבָר: וַיִּשְׁמַע פְּרָעָה
 טז אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לַהֲרֹג אֶת-מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפָּנָיו
 טז פְּרָעָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ-מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל-הַבְּאֵר: וּלְכֹהֵן מִדְיָן שִׁבְעַ
 זז בָּנוֹת וַתִּבְרָאנָה וַתִּדְּלָנָה וַתִּמְלֹאנָה אֶת-הָהָרִים לְהִשְׁקוֹת
 זח צֹאן אֲבִיהֶן: וַיָּבֹאוּ הָרָעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיִּשְׁעֶן וַיִּשָּׂק
 יח אֶת-צֹאנָם: וַתִּבְרָאנָה אֶל-דְּעֻוָּאל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מִדּוּעַ מֵהִרְתָּן
 טט בָּא הַיּוֹם: וַתֹּאמְרֶן אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרָעִים וְגַם-דָּלָה
 כ דָּלָה לָנוּ וַיִּשָּׂק אֶת-הַצֹּאן: וַיֹּאמֶר אֶל-בְּנֹתָיו וְאִזּוּ לָמָּה זֶה
 כא עֲזַבְתֶּן אֶת-הָאִישׁ קְדָאֵן לוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם: וַיֹּאֶל מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ
 כב אֶת-הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת-צִפּוֹרָה בִּתּוֹ לְמוֹשֶׁה: וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת-
 שְׁמוֹ גִּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה:

א. "וַיִּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם" (פסוק 11). נ' ליבוביץ מפרשת כך את הכתוב:

אין ראייה זו ראייה לעיניים בלבד – שהרי מי מצרי ולא ראה סבלם של עבדים נרדים בפרך? אלא ראייה זו ראיית הלב היא.

(נ', ליבוביץ, עיונים חדשים בספר שמות, הסוכנות היהודית, תש"ל. עמ' 34)

(1) ציין את המילה בפסוק 11, שפרשנותה של נ' ליבוביץ מבוססת עליה, והסבר את דבריה.

(3 נקודות)

(2) קרא פסוק 11.

החזרה על המילה "וַיֵּרָא" בהקשר של משה בפסוק זה מחזקת את הפרשנות של ליבוביץ. הסבר קביעה זו.

(4 נקודות)

ב. בפירושו ל**שמות**, ב' כתב אבן עזרא:

הלא תראה, כי הרג המצרי בעבור שהוא עושה חמס, והושיע בנות מדין מהרועים שהיו עושים חמס [...]

(1) לפי אבן עזרא, מה המשותף לשני המקרים שהוא מציין בפירושו? (4 נקודות)

(2) לדעתך, האם ההתנהגות של משה בכל אחד מן המקרים האלה מתאימה למנהיג?

נמק את דבריך. (5 נקודות)

2. קרא במדבר, י"ב, 1-9.

א וַתִּדְבֹר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחַה עַל-אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכֹּשִׁית אֲשֶׁר
 ב לָקַח כִּי־אִשָּׁה כָּשִׁית לָקַח: וַיֹּאמְרוּ הָרַק אַךְ־בְּמִשְׁחַה דְּבַר ה' ה'
 ג הֲלֹא גַם־בָּנוּ דְּבַר וַיִּשְׁמַע ה' ה': וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מְכַל
 ד הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֹּאמֶר ה' ה'
 ה פֶּתַח אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־מִרְיָם צֵאוּ שְׁלֹשְׁתְּכֶם אֶל־
 ו אֶהְיֶה מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלֹשָׁתָם: וַיֵּרֶד ה' בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד
 ז פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וּמִרְיָם וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ
 ח נָא דְבַר־י אֲסִיְהִיָּה נְבִיאֲכֶם ה' בְּמִרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדַּע בְּחֹלוֹם
 ט אֲדַבֵּר־בּוֹ: לֹא־כֵן עֲבָדֵי מֹשֶׁה בְּכָל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא: פֶּה
 י אֶל־פֶּה אֲדַבֵּר־בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא בְחִידָת וּתְמִנָּה ה' ה' יִבִּיט
 יא וּמִדּוּעַ לֹא יֵרְאֶתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי מֹשֶׁה: וַיַּחֲרֹ־אֶף ה' ה' בָּס
 יב וַיִּלֶךְ:

א. על פי פסוק 2, מהי הטענה של מרים ואהרן, וכיצד היא נועדה לפגוע במעמד של משה? (6 נקודות)

ב. כיצד דברי ה' בפסוקים 6-8 מבליטים את הייחוד של משה? הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

(10 נקודות)

שים לב:
המשך הבחינה בעמוד 6

א וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שְׂאוּל מֵאַחֲרֵי פִלִּשְׁתִּים
 ב וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּמִדְבַּר עֵין גִּדִּי: וַיִּקַּח
 שְׂאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בַּחֹר מִכַּל-יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לִבְקֹשׁ
 ג אֶת-דָּוִד וְאֶנְשָׁיו עַל-פְּנֵי צוּרֵי הַיַּעַלִּים: וַיָּבֹא אֶל-גִּדְרוֹת הַצֹּאן
 ד עַל-הַדֶּרֶךְ וְשָׁם מַעֲרָה וַיָּבֹא שְׂאוּל לְהִסָּךְ אֶת-דָּגְלָיו וְדָוִד
 וְאֶנְשָׁיו בִּירְכַתִּי הַמַּעֲרָה יֹשְׁבִים: וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה
 הַיּוֹם אֲשֶׁר-אָמַר ה' אֵלֶיךָ הִנֵּה אֲנֹכִי נָתַן אֶת-אִיבֶיךָ בְּיָדְךָ
 וַעֲשִׂיתָ לוֹ כַּאֲשֶׁר יָטַב בְּעֵינֶיךָ וַיִּקֶּם דָּוִד וַיְכַרֵּת אֶת-כִּנְפֵי-
 ה הַמַּעֲיֵל אֲשֶׁר-לְשְׂאוּל בַּלֵּט: וַיְהִי אַחֲרֵי-כֵן וַיֵּךְ לִב-דָּוִד אֶת־
 ו עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת-כִּנְף אֲשֶׁר לְשְׂאוּל: וַיֹּאמֶר לְאֶנְשָׁיו חֲלִילָה
 ז לִי מִה' אֲסֵ-אֵשָׁה אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה לְאֹדְנִי לְמַשִּׁיחַ ה' לְשַׁלַּח יָדִי בּוֹ כִּי-מַשִּׁיחַ ה' הוּא: וַיִּשְׁפֹּעַ דָּוִד אֶת-אֶנְשָׁיו
 בַּדְּבָרִים וְלֹא נָתַנְס לָקֹם אֶל-שְׂאוּל וּשְׂאוּל קָם מִהַמַּעֲרָה
 ח וַיֵּלֶךְ בַּדֶּרֶךְ: וַיִּקֶּם דָּוִד אַחֲרֵי-כֵן וַיֵּצֵא מִן הַמַּעֲרָה
 וַיִּקְרָא אַחֲרֵי-שְׂאוּל לֵאמֹר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיִּבֹט שְׂאוּל אַחֲרָיו
 ט וַיִּקְדֵּךְ דָּוִד אֶפְסִים אֶרֶצָה וַיִּשְׁתַּחוּ: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשְׂאוּל לְמָה
 י תִּשְׁמַע אֶת-דְּבָרֵי אָדָם לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד מִבְּקֹשׁ רַעְתֶּךָ: הִנֵּה
 הַיּוֹם הַזֶּה רָאוּ עֵינֶיךָ אֶת אֲשֶׁר-נָתַנְךָ ה' וְהַיּוֹם בְּיָדִי
 בַּמַּעֲרָה וְאָמַר לְהִרְגֶּךָ וּתְחַס עָלֶיךָ וְאָמַר לֹא-אֲשַׁלַּח יָדִי בְּאֹדְנִי
 יא כִּי-מַשִּׁיחַ ה' הוּא: וְאִבִּי רָאָה גַם רָאָה אֶת-כִּנְף מַעֲיֵלְךָ בְּיָדִי
 כִּי בִכְרַתִּי אֶת-כִּנְף מַעֲיֵלְךָ וְלֹא הִרְגַתִּיךָ דַּע וְרָאָה כִּי אֵין בְּיָדִי
 רַעָה וּפָשַׁע וְלֹא-חַטָּאתִי לָךְ וְאַתָּה עָדָה אֶת-נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ:
 יב וַיִּשְׁפֹּט ה' בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּנְקַמְנִי ה' מִמֶּךָ וַיְדִי לֹא תִהְיֶה-כֶּכָּךְ:
 יג כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מִשַּׁל הַקִּדְמָנִי מִרְשָׁעִים יֵצֵא רָשָׁע וַיְדִי לֹא
 יד תִּהְיֶה-כֶּכָּךְ: אַחֲרָיו מִי יֵצֵא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מִי אַתָּה רֹדֵף
 טו אַחֲרֵי כָלֵב מֵת אַחֲרֵי פֶרַעַשׁ אֶחָד: וְהִיָּה ה' לְדֹנִן וּשְׁפֹט בֵּינִי
 וּבֵינֶךָ וַיִּרְא וַיִּרְבֵּךְ אֶת-רִיבִי וַיִּשְׁפֹּטֵנִי מִיָּדְךָ:

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

ויהיו

טז

בְּכָלוֹת דָּוִד לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר
 י' שָׁאוּל הַקֶּלֶךְ זֶה בְּנִי דָוִד וַיֵּשֶׁא שָׁאוּל קֶלֶו וַיִּבֶן: וַיֹּאמֶר אֶל־
 דָּוִד צִדִּיק אַתָּה מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה גִּמְלַתְנִי הַטּוֹבָה וְאֲנִי גִּמְלַתִּיךָ
 יח הָרָעָה: וְאַתָּה הִגַּדְתָּ הַיּוֹם אֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָה אֵתִי טוֹבָה אַתָּה
 יט אֲשֶׁר סָגַרְנִי בַּיָּד: וְלֹא הִרְגַּתְנִי: וְכִי־יִמְצָא אִישׁ אֶת־
 אִיבֹו וְשִׁלְחוֹ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה וְהָיָה יִשְׁלַמְךָ טוֹבָה תַּחַת הַיּוֹם הַזֶּה
 כ אֲשֶׁר עָשִׂיתָה לִּי: וְעַתָּה הִנֵּה יָדַעְתִּי כִּי מֶלֶךְ תִּמְלֹךְ וְלִקְמָה
 כא בְּיָדְךָ מַמְלַכַת יִשְׂרָאֵל: וְעַתָּה הַשְׁבַּעָה לִּי בַּיהוָה אֶסְתַּכְרִית
 אֶת־זַרְעִי אַחֲרָי וְאֶסְתַּשְׁמִיד אֶת־שְׁמִי מִבֵּית אָבִי:

קרא גם את דבריה של ג' זיוון על הפרק שלפניך.

כאשר אנו קוראים את הסיפור בפרק כ"ד אנו מתלבטים. מיהו דוד לפי הפרק? חכם שחושב כמה צעדים קדימה ופועל משיקולי כדאיות, או אדם אשר הקודים המוסריים הם נר לרגליו? ניתן לקרוא את הפרק גם כך וגם כך.

(ג', זיוון, "אז איך אתם מעדיפים את הפרק שלכם, ציני או תמים?" 929 שמוות, 2016.

אוחזר באוקטובר 2017 מ-<https://www.929.org.il>

א. (1) קרא פסוקים 1-7 שלפניך.

הסבר שניים ממעשיו ומדבריו של דוד בפסוקים אלה, המעידים עליו כי הוא "אדם אשר הקודים

המוסריים הם נר לרגליו". בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

(2) קרא פסוקים 8-15 שלפניך.

הבא שתי דוגמאות מדברי דוד לשאול, המעידות כי הוא "פועל משיקולי כדאיות". הסבר את דבריך,

ובסס אותם על הכתוב. (6 נקודות)

ב. קרא פסוקים 16-21 שלפניך.

על פי דברי שאול, האם דוד הוא אדם מוסרי או אדם הפועל על פי שיקולי כדאיות? נמק את דבריך, ובסס אותם על

הכתוב. (4 נקודות)

וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבַּעִים שָׁנָה
וַיֹּאמֶר אֲבִשָּׁלוֹם אֶל-הַמֶּלֶךְ אֲלֵכָה נָא וְאַשְׁלֵם אֶת-נַדְרֵי
ח אֲשֶׁר-נִדְרַתִּי לַיהוָה בְּחֶבְרוֹן: כִּי-נָדַר נָדַר עֲבֹדְךָ בַּשַּׁבָּתִי
בְּגִשּׁוֹר בְּאֶרֶס לֵאמֹר אִם-יֵשֵׁב יֹשִׁיבִי הַיהוָה יְרוּשָׁלַם
ט וְעַבַדְתִּי אֶת-הַיהוָה: וַיֹּאמֶר-לוֹ הַמֶּלֶךְ לֵךְ בְּשָׁלוֹם וּקֵם וּלֵךְ
י חֶבְרוֹנָה: וַיִּשְׁלַח אֲבִשָּׁלוֹם מִרְגָּלִים בְּכָל-שַׁבָּתִי
יֵא אִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשָׁמַעְכֶם אֶת-קוֹל הַשֹּׁפָר וְאַמְדַּתֶּם מֶלֶךְ
אֲבִשָּׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן: וְאַתָּה אֲבִשָּׁלוֹם הִלְכֹוּ מֵאֵתִים אִישׁ
יב מִירוּשָׁלַם קְדָאִים וְהֹלְכִים לְתַמָּם וְלֹא יָדְעוּ כָל-דָּבָר: וַיִּשְׁלַח
אֲבִשָּׁלוֹם אֶת-אֲחִיתֹּפֶל הַגִּילְגָּי יוֹעֵץ דָּוִד מֵעִירוֹ מִגֵּלָה בְּזַבְחוֹ
אֶת-הַזִּבְחִים וַיְהִי הַקָּשָׁר אִמָּץ וְהָעַם הוֹלֵךְ וְרַב אֶת-
יג אֲבִשָּׁלוֹם: וַיֵּבֵא הַמַּגִּיד אֶל-דָּוִד לֵאמֹר הִנֵּה לְבַ-אִישׁ יִשְׂרָאֵל
יד אַחֲרֵי אֲבִשָּׁלוֹם: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל-עַבְדָּיו אֲשֶׁר-אִתּוֹ בִּירוּשָׁלַם
קוּמוּ וּנְבַרְחָה כִּי לֹא-תִהְיֶה-לָנוּ פְּלִיטָה מִפְּנֵי אֲבִשָּׁלוֹם מִהֲרוּ
לָלֶכֶת פָּן-יִמְהָר וְהַשְׁגָּנוּ וְהָדִיחַ עֲלֵינוּ אֶת-הָרָעָה וְהַפָּה הָעִיר
טו לְפִי-חֶרֶב: וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי-הַמֶּלֶךְ אֶל-הַמֶּלֶךְ כָּל אֲשֶׁר-יִבְחַר
טז אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הֵנָּה עַבְדֶּיךָ: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל-בֵּיתוֹ בִּרְגָלָיו וַיַּעֲזֹב
יז הַמֶּלֶךְ אֶת עֶשֶׂר נָשִׁים פְּלִגְשִׁים לְשֹׁמֵד הַבַּיִת: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל-
יח הָעַם בִּרְגָלָיו וַיַּעֲמִדוּ בֵּית הַמִּדְבָּק: וְכָל-עַבְדָּיו עֲבָרִים עַל-יָדוֹ
יט וְכָל-הַכְּרִיתִי וְכָל-הַפְּלִתִי וְכָל-הַגָּתִים שִׁש־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר-
בָּאוּ בִּרְגָלָיו מִגַּת עֲבָרִים עַל-פְּנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֶל-אֲתִי הַגָּתִי לְמָה תֵּלֵךְ גַּם-אַתָּה אֲתָנּוּ שׁוֹב וְשֵׁב
כ עִם-הַמֶּלֶךְ כִּי-נִכְרִי אֲתָהּ וְגַם-גִּלָּה אֲתָהּ לְמִקְוִמֶךָ: תִּמְוֹל
כא בַּזָּאֵךְ וְהָיוּ אֲנוּעֶךָ עֲמָנוּ לָלֶכֶת וְאֲנִי הוֹלֵךְ עַל אֲשֶׁר-אֲנִי הוֹלֵךְ
וַיָּשׁוּב וְהָיָה אֶת-אֲחִיךָ עִמָּךְ חֶסֶד וְאַמֶּת: וַיַּעַן אֲתִי אֶת-הַמֶּלֶךְ
וַיֹּאמֶר חִי-הַיהוָה וְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי אִם בְּמִקְוִם אֲשֶׁר יִהְיֶה-
כב שָׁם אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אִם-לְמוֹת אִם-לְחַיִּים כִּי-שָׁם יִהְיֶה עַבְדְּךָ:
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-אֲתִי לֵךְ וְעַבֵּד וַיַּעֲבֵד אֲתִי הַגָּתִי וְכָל-אֲנָשָׁיו

ישוב

אניעך

כג וְכָל-הַטֶּף אֲשֶׁר אֵתוּ: וְכָל-הָאָרֶץ בּוֹכִים קוֹל גָּדוֹל וְכָל-הָעָם
 עֹבְרִים וְהַמֶּלֶךְ עִבְרֵל בְּנַחַל קִדְרוֹן וְכָל-הָעָם עֹבְרִים עַל-פְּנֵי דֶרֶךְ
 כד אֶת-הַמִּדְבָּר: וְהָיָה גַם-צִדּוֹק וְכָל-הַלְוִיִּם אֵתוּ נְשָׂאִים אֶת-
 אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים וַיֵּצְקוּ אֶת-אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּעַל אֲבִיתָר
 עֲדָתָם כָּל-הָעָם לַעֲבֹד מִן-הָעֵיר:

א. (1) מן הקטע שלפניך הבא ראה אחת המלמדת על הצלחת המרד של אבשלום בדוד, והסבר אותה. (4 נקודות)

(2) מן הקטע שלפניך הבא שתי ראיות המלמדות שלא כל נתיני הממלכה הלכו אחרי אבשלום, והסבר את הראיות.

(4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 19-22 שלפניך.

פסוקים אלה קוטעים את סיפור הבריחה של דוד מירושלים למען דוֹר־שיח בין דוד לבין אֶתִי הגתי, שמבליט את

הגדולה של דוד כמנהיג. הסבר קביעה זו ובסס אותה על הכתוב. (8 נקודות)

פרק שני — נשים במקרא (32 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 5-7 (לכל שאלה — 16 נקודות).

5. קרא בראשית, ל"ח, 11-26.

יא וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כְּלָתוֹ שְׁבִי אִלְמָנָה בֵּית-
 אָבִיךָ עַד-יִגְדַּל שְׁלָה בְנִי כִּי אָמַר פְּנֵי-מוֹת גִּסְהוּא כְּאָחִיו
 יב וְתִלְךְ תָּמָר וּתֵשֵׁב בֵּית אָבִיהָ: וַיְרֹבּוּ הַיָּמִים וְתָמָר בַּת-שֹׁנִעַ
 יג אִשְׁת־יְהוּדָה וַיִּנָּחַם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל-גִּזְזוֹ צֹאנָו הוּא וְחִירָה
 יד רָעָהּ הַעֲדֵלְמִי תִמְנָתָהּ: וַיִּגְדַּל לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חֲמוּךְ עָלֶיךָ
 תִּמְנָתָהּ לָגַז צֹאנָו: וְתִסֵּר בְּגָדֶי אִלְמָנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וְתִכֶּם
 טו בַּצִּעִיף וְתִתְעַלֶּף וּתֵשֵׁב בִּפְתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל-דֶּרֶךְ תִּמְנָתָהּ
 טז כִּי רָאֶתָה כִּי-גִדַּל שְׁלָה וְהוּא לֹא-נָתַנָּה לּוֹ לְאִשָּׁה: וַיִּרְאֶה
 יז יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְתָה פָנֶיהָ: וַיֵּט אֶלֶיהָ אֶל-הַדֶּרֶךְ
 יח וַיֹּאמֶר הֲבֵיא אֲבֹאֲ אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי כְלָתוֹ הוּא וְתֹאמַר
 יט מִה־תִּתֶּן-לִי כִּי תָבוֹא אֵלַי: וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִיעִים
 כ מִן-הַצֹּאן וְתֹאמַר אִם-תִּתֶּן עֲרֵבּוֹן עַד שְׁלַחְךָ: וַיֹּאמֶר מִה
 כא הָעֲרֵבּוֹן אֲשֶׁר אֶתֶּן-לָךְ וְתֹאמַר חֲתָמְךָ וּפְתִילְךָ וּמִטְּךָ אֲשֶׁר
 כב בְּיָדְךָ וּתֵתֵן-לָהּ וַיָּבֵא אֶלֶיהָ וַתִּהְיֶה לוֹ: וְתִקֶּם וְתִלְךְ וְתִסֵּר
 כג צִעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ וְתִלְבֹּשׁ בְּגָדֶי אִלְמָנוּתָהּ: וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת-
 כד גְּדֵי הָעִזִּים בֵּיד רָעָהּ הַעֲדֵלְמִי לְקַחַת הָעֲרֵבּוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה
 כה וְלֹא מִצָּאָהּ: וַיִּשְׁאַל אֶת-אֲנָשָׁי מִקְּמָהּ לֵאמֹר אֵיךְ הִקְדָּשָׁה
 כו הוּא בַעֲיָנִים עַל-הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֹא-הִיטָהּ בִּזָּה קִדְּשָׁה: וַיֵּשֶׁב
 כז אֶל-יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לֹא מִצָּאֲתִיהָ וְגַם אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם אָמְרוּ
 כח לֹא-הִיטָהּ בִּזָּה קִדְּשָׁה: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה תִּקַּח-לָהּ פֶּן נִהְיָה
 כט לְבוֹז הִנֵּה שְׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה וְאַתָּה לֹא מִצָּאֲתָהּ: וַיְהִי וּפְמִשְׁלָשׁ
 לו חֳדָשִׁים וַיִּגְדַּל לְיְהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה תָמָר כְּלָתְךָ וְגַם הִנֵּה הָרָה
 לז לְזָנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוּדָה הוֹצִיאוּהָ וְתִשְׂרֹף: הוּא מוֹצֵאתָ וְהִיא
 לו שְׁלַחָה אֶל-חֲמִיָּהּ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר-אַלָּה לּוֹ אָנֹכִי הָרָה
 לז וְתֹאמַר הֲכֹר-נָא לָמִי הַחֲתָמָת וְהַפְתִּילִים וְהַמִּטָּה הָאֵלֶּה:
 לו וַיִּכַּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צִדְקָה מִמֶּנִּי כִּי-עַל-כֵּן לֹא-נָתַתִּיהָ לְשְׁלָה
 לו בְנִי וְלֹא-יִסָּף עוֹד לְדַעְתָּהּ:

א. תמר לקחה עירבון מיהודה. הסבר את הביטוי "סוף מעשה במחשבה תחילה" בהקשר זה, ובסס קביעה זו על הכתוב. הסבר את דבריך. (6 נקודות)

ב. קרא את הקטעים שלפניך הלקוחים מן השיר "שירת הודיה לאחות היוזמת" מאת ש' בלאו. השיר עוסק בסיפור תמר ויהודה.

זו שירת הודיה לאחות יוזמת, מילות הלל לאם הנערצה!

על ששלחת ידך ולקחת את השייך לך,

לא היה מורא בלבך ולא אימה בעיניך,

היטב פערת אותן מולו יפות ומזמינות [...]

הוא שאל: "כמה?" ואת ענית.

הו כן, היטיב לענות.

גבית ממנו את המחיר המלא,

אבל המחיר ששילמת את, יכול היה להיות יקר הרבה יותר.

[...]

יוזמה אינה עסק לנשים, בטח לא יוזמה מסוג כזה,

[...] עסקה מפוקפקת על אם הדרך.

הוא אמר לך, שבי בשקט,

הוא קרא לך קטלנית, מאחורי גבו נשבע, בני לא יהיה שלה.

ואת ידעת.

[...]

(האם עשית את שערך? האם נגלה לעיניו אז, כשמשכת את אט את הצעיף?)

[...]

על שהלכת ונבלת בבית הוריך עד שהבנת, צו השעה: ליזום!

אשת חיל שלי [...]

[...]

הם יקראו לך מכשפה, יצוו "ותשרף!", [...]

הסוד שלך: לא תחכי לאביר.

[...]

ואם זו תהיה בת, תקראי לה: תעוזה.

(ש', בלאו, "שירת הודיה לאחות היוזמת", 929 בראשית, 2016. אוחר באוקטובר 2017 מ-<https://www.929.org.il>)

השיר מבליט את התעוזה של תמר לפעול כאישה אלמנה בחברה פטריארכלית.

הבא שלוש דוגמאות מן השיר לתעוזה של תמר, שבאות לידי ביטוי גם בקטע מ**בראשית**, ל"ח שלפניך.

(10 נקודות)

שופטים, ד', 14-1

א ויספו בני ישראל לעשות הרע
 ב בעיני ה' ואהוד מת: ומכרם ה' ביד יבין מלך כנען אשר
 מלך בחרצור ושר-צבאו סיסרא והוא יושב בחרשת הגוים:
 ג ויצעקו בני-ישראל אל-ה' כי תשע מאות רכב-ברזל לו
 והוא לחץ את-בני ישראל בחזקה עשרים שנה:
 ד ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא שפטה את-ישראל
 ה בעת ההיא: והיא יושבת תחת תמר דבורה בין הרמה ובין
 ו בית-אל בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט:
 ז ותשלח ותקרא לברק בן-אבינעם מקדש נפתלי ותאמר
 ח אליו הלא-צוה ה' אלהי-ישראל לך ומשכת בהר תבור
 ט ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבולן:
 י ומשכתי אליך אל-נחל קישון את-סיסרא שר-צבא יבין
 יא ואת-רכבו ואת-המונו ונתתיהו בידך: ויאמר אליה ברק
 יב אס-תלכי עמי והלכתי ואס-לא תלכי עמי לא אלך: ותאמר
 יג הלך אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך על-הדרך אשר
 יד אתה הולך כי ביד-אשה ימכר ה' את-סיסרא ותקם
 יה דבורה ותלך עס-ברק קדשה: ויצעק ברק את-זבולן ואת-
 יז נפתלי קדשה ויעל בגליו עשרת אלפי איש ותעל עמו
 יח דבורה: וחבר הקיני נפרד מקון מבני חלב חתן משה ויט
 יט אהלו עד-אלון בצענים אשר את-קדש: ויגדו לסיסרא כי
 כ עלה ברק בן-אבינעם הר-תבור: ויצעק סיסרא את-כל-
 כא רכבו תשע מאות רכב ברזל ואת-כל-העם אשר אתו
 כב מחרשת הגוים אל-נחל קישון: ותאמר דבורה אל-ברק קום
 כג כי זה היום אשר נתן ה' את-סיסרא בידך הלא ה' יצא
 כד לפניך וירד ברק מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו:

(שים לב: קטע נוסף וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

יד מִנִּי אֲפָרִים שְׂדֵשֶׁם
 בַּעַמְלֵק אַחֲרֵיךְ בְּנִימִין בַּעַמְמִיךָ מִנִּי
 מִכִּיר יִרְדּוֹ מִחֻקִּים וּמִזְבוֹלֵן מְשֻׁכִּים בְּשֶׁבֶט
 טו סֵפֶר: וְשָׂרִי בִישָׁשְׁכָר עַם־דְּבֹרָה וַיִּשְׁשָׁכָר
 בֶּן בָּרָק בַּעַמֶּק שֵׁלַח
 בְּרָגְלָיו בַּפְּלָגוֹת רְאוּבֵן גְּדָלִים
 טז חֻקֵּי־לֵב: לָמָּה יִשְׁבֶּת בֵּין
 הַמִּשְׁפָּתִים לִשְׁמֹעַ שְׁדָקוֹת עֲדָרִים לַפְּלָגוֹת
 יז רְאוּבֵן גְּדָלִים חֻקֵּי־לֵב: גִּלְעָד בַּעֲבַר הַיַּרְדֵּן
 שֹׁכֵן וְדָן לָמָּה יָגֹר אֲנִיּוֹת אֲשֶׁר
 יֵשֵׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מִפְּרָצָיו
 יח יִשְׁכּוֹן: זָבֻלֹן עִם חֶרֶף נִפְשׁוֹ לָמוֹת וּנְפֹתָלִי
 עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה:

א. (1) על פי הקטע משופטים ה', הצליחה דבורה לאחד כמה שבטים למען מטרה משותפת.

בסס קביעה זו על פסוקים אלה, והסבר את דבריך. (4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי עד ימי שאול שבטי ישראל לא היו מאוחדים, ושאל קיבץ ואיחד אותם.

לפי הפסוקים שקראת בשופטים ד' ובשופטים ה', הסבר מדוע דבורה אינה יכולה להיחשב כמי שאיחדה את

שבטי ישראל. (4 נקודות)

ב. קרא את דברי י' בן־נון שלפניך.

כל הניסיונות להעמיד סימני שאלה על מנהיגות של נשים בישראל, נדחו בספרות ההלכה בזכותה של דבורה

הנביאה־השופטת.

(י', בן נון, "מנהיגות נשית בלי סימני שאלה". 929 שופטים, 2017. אוחר באוקטובר 2017 מ־<https://www.929.org.il>)

הסבר על פי שופטים, ד', 4-14 שלפניך, מדוע זכתה דבורה ליחס זה בספרות ההלכה. בסס את דבריך על שתי דוגמאות

מן הפסוקים, והסבר כל דוגמה. (8 נקודות)

וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹד אֱלֹהֵי שׁוּם
וְשֵׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֹקֵבּוּ לֹאכֹל-לֶחֶם וַיְהִי מְדֵי עֲבָדוֹ יֹסֵר
שְׁמָה לֹאכֹל-לֶחֶם: וַתֹּאמֶר אֶל-אִשָּׁה הִנֵּה-נָא יָדַעְתִּי כִּי
אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד: נַעֲשֶׂה-נָא עֲלֵיתָ-
קִיר קִטְנָה וְנָשִׁים לוֹ שֵׁם מִטָּה וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף וּמְנוּרָה וְהָיָה
יֵא בָבָא אֲלֵינוּ יֹסֵר שְׁמָה: וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שְׁמָה וַיֹּסֵר אֶל-
הָעִלְיָה וַיִּשְׁכַּב-שְׁמָה: וַיֹּאמֶר אֶל-גִּיחֲזִי נַעֲרוֹ קְרָא לְשׁוֹנְמִית
הַזֹּאת וְיִקְרָא-לָהּ וַתַּעֲמֹד לִפְנֵיו: וַיֹּאמֶר לוֹ אִמְרָנָא אֵלֶיהָ
הִנֵּה חֲרָדְתָּ אֲלֵינוּ אֶת-כָּל-הַחֲרָדָה הַזֹּאת מָה לַעֲשׂוֹת לָךְ
הַיֵּשׁ לְדַבֵּר-לָךְ אֶל-הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל-שֵׁר הָעֵבֶא וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ
עַמִּי אֲנִכִּי יִשְׁבֶּת: וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גִּיחֲזִי אֲבֹל
בֶּן אִיזָלָה וְאִשָּׁה זָקֵן: וַיֹּאמֶר קְרָא-לָהּ וְיִקְרָא-לָהּ וַתַּעֲמֹד
בַּפֶּתַח: וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הִזֵּה כָּעֵת חַיָּה אֲתִי חֲבֵקֶת בֶּן וַתֹּאמֶר
אֶל-אֲדָנִי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-תִּכְזֹּב בְּשִׁפְחָתְךָ: וַתַּהַר הָאִשָּׁה
וַתֵּלֶד בֶּן לְמוֹעֵד הִזֵּה כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר-דָּבַר אֵלֶיהָ אֱלֹהֵי שׁוּם:
וַיִּגְדַּל הַיֵּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל-אֲבִיו אֶל-הַקְּצֵרִים: וַיֹּאמֶר
אֶל-אֲבִיו רֹאשִׁי וְרֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל-הַנֶּעֱר שֶׁאֵהוּ אֶל-אֲמוֹ:
כ וַיִּשְׁאָהוּ וַיִּבְיָאָהוּ אֶל-אֲמוֹ וַיֵּשֶׁב עַל-בִּרְכִּיָּה עַד-הַצֹּהֲרִים
כא וַיָּמָת: וַתַּעַל וַתִּשְׁכַּבְּהוּ עַל-מִטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסְגֹּד בַּעֲדוֹ
כב וַתֵּצֵא: וַתִּקְרָא אֶל-אִשָּׁה וַתֹּאמֶר שְׁלָחָה נָא לִּי אֶחָד מִן-
הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֲתָנוֹת וְאֶרְוִצָּה עַד-אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאִשׁוּבָה:
כג וַיֹּאמֶר מְדוּעַ אֲתִי הִלַּכְתִּי אֲלֵיו הַיּוֹם לֹא-חָדָשׁ וְלֹא שִׁבְתָּ
כד וַתֹּאמֶר שְׁלוֹם: וַתַּחֲבֹשׁ הָאֲתָנוֹת וַתֹּאמֶר אֶל-נַעֲרָה נְהַג וּלְךָ
כה אֶל-תַּעֲצֹר-לִי לְרֹכֵב כִּי אֶס-אֲמַרְתִּי לָךְ: וַתֵּלֶךְ וַתָּבֹא אֶל-
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-הָרַחֲמִים וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישׁ-הָאֱלֹהִים
כו אֶתָּה מְנַגֵּד וַיֹּאמֶר אֶל-גִּיחֲזִי נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשׁוֹנְמִית הִלְזָה עִתָּהּ
זֶה-נָּא לְקִרְאָתָהּ וְאִמְרָלָהּ הַשְׁלוֹם לָךְ הַשְׁלוֹם לְאִישֶׁךָ
כז הַשְׁלוֹם לִילְד וַתֹּאמֶר שְׁלוֹם: וַתָּבֹא אֶל-אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-
הָהָר וַתַּחֲזֹק בְּרַגְלָיו וַיִּגֹּשׁ גִּיחֲזִי לְהַדְפָּה וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים
הַרְפֵּה-לָהּ כִּי-נִפְשָׁה מְרֵה-לָהּ וְהִיא הָעֹלִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד
כח לִי: וַתֹּאמֶר הַשְׁאַלְתִּי בֶן מֵאֵת אֲדָנִי הֲלֹא אֲמַרְתִּי לֹא תִשְׁלָה

את

את הלכת

כט אָתִי: וַיֹּאמֶר לְגִיחֲזִי חֲגֹר מִתְּנִיךְ וְקַח מִשְׁעָנְתִּי בִידְךָ וּלְךָ כִּי-
 תִמְצָא אִישׁ לֹא תִבְרָכְנוּ וְכִי־יִבְרַכְךָ אִישׁ לֹא תִעַנְנוּ וְשִׁמְתָּ
 ל מִשְׁעָנְתִּי עַל־פְּנֵי הַנֶּעֱד: וַתֹּאמֶר אִם הַנֶּעֱד חִי־הֵהָּ וְחִינְפֶשֶׁךְ
 לא אִם־אֶעֱזֹבְךָ וְיָקִים וְיִלְךְ אַחֲרֶיהָ: וְגִחֲזִי עֹבֵר לִפְנֵיהֶם וַיִּשֶׁם אֶת־
 הַמִּשְׁעָנָה עַל־פְּנֵי הַנֶּעֱד וַאֲזַן קוֹל וַאֲזַן קָשָׁב וַיֵּשֶׁב לִקְרָאתוֹ
 לב וַיִּגְדֵּלוּ לֵאמֹר לֹא הָקִיץ הַנֶּעֱד: וַיָּבֹא אֱלִישֶׁע הַבִּיתָה וְהִנֵּה
 לג הַנֶּעֱד מֵת מִשְׁכָּב עַל־מִטָּתוֹ: וַיָּבֹא וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בְּעַד שְׁנֵיהֶם
 לד וַתִּפְלַל אֶל־הֵהָּ: וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד וַיִּשֶׁם פָּיו עַל־פִּיו
 ועֵינָיו עַל־עֵינָיו וְכַפּוֹ עַל־כַּפוֹ וַיִּגְהַר עֲלָיו וַיִּחַם בֶּשֶׂר הַיֶּלֶד:
 לה וַיֵּשֶׁב וַיִּלְךְ בְּבֵית אַחַת הַנָּה וְאַחַת הַנָּה וַיַּעַל וַיִּגְהַר עֲלָיו וַיִּזְדַּר
 לו הַנֶּעֱד עַד־שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּפְקַח הַנֶּעֱד אֶת־עֵינָיו: וַיִּקְרָא אֶל־
 גִּיחֲזִי וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל־הַשְּׁנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָאָהּ וַתִּבָּא אֵלָיו
 וַיֹּאמֶר שְׂאִי בְנִי: וַתִּבָּא וַתִּפֹּל עַל־רַגְלָיו וַתִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה
 וַתִּשָּׂא אֶת־בְּנָהּ וַתַּצֵּא:

א. (1) לפי הכתוב בפרק שלפניך, נראה כי אלישע אינו מזהה את המצוקות של האישה השונמית.

הבא מן הכתוב שתי ראיות המבססות קביעה זאת. הסבר את דבריך. (6 נקודות)

(2) לעומת אלישע, האישה השונמית דווקא מפגינה רגישות לצרכיו.

הבא דוגמה אחת מן הכתוב המחזקת טענה זו. הסבר את דבריך. (4 נקודות)

ב. קרא את דבריו של א' הכהן.

הסיפור, שבקריאה ראשונה הוא סיפור שבח, בקריאה שנייה הופך סיפור ביקורת נוקב על אלישע.

[...]

לפנינו סיפור על איש אלוהים שחשב שכל הכוחות בידו, אולם אז לימדו אלוהים בדרך הקשה את מחיר הגאווה.

(א', הכהן, "גבולות הכוח של הנביא", 929 מלכים ב, 2017. אוחר באוקטובר 2017 מ-<https://www.929.org.il>)

הבא ראיה מן הכתוב לטענה של הכהן כי זהו "סיפור על איש אלוהים שחשב שכל הכוחות בידו", וראיה מן הכתוב

לטענתו שאלוהים לימד את אלישע בדרך הקשה את מחיר הגאווה. הסבר את דבריך. (6 נקודות)

פרק שלישי — עוצמה והנהגה (20 נקודות)

ענה על שאלה 8 (חובה). (20 נקודות)

8. קרא שמואל א, כ"ה, 14-31.

וּלְאַבְיָגִיל אִשְׁתּוֹ נָבַל הָגִיד יד
נְעִיר־אֶחָד מִהַנְּעָרִים לֵאמֹר הִנֵּה שְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים ו
ט מהמדבר לברך את-אדנינו ויעט בהם: והאנשים טובים לנו
מאד ולא הכלמנו ולא-פקדנו מאומה כל-ימי התהלכנו
טו אתם בהיותנו בַּשָּׂדֶה: חומה היו עלינו גַּם-לַיִל גַּם-יוֹמָם
יז כל-ימי הִיִּתְנוּ עִמָּם רָעִים הִצָּאָן: וְעַתָּה דַּעֲוִי וּרְאִי מַה-תַּעֲשֶׂי
פִּי-כָלֹתָ הָרְעָה אֶל-אֲדֹנֵינוּ וְעַל-כָּל-בֵּיתוֹ וְהוּא בֶן-בְּלִיעַל
יח מְדַבֵּר אֵלָיו: וְתִמְהָרַ אֲבֹגִיל וְתִקַּח מֵאֲתִים לֶחֶם וּשְׁנַיִם נָבָלִי-
עֲשׂוֹת עֲשׂוֹת וְחֲמֵשׁ סָאִים קָלִי וּמֵאָה עֲמָקִים
יט וּמֵאֲתִים דְּבָלִים וְתִשֶּׂם עַל-הַחֲמֹרִים: וְתֹאמַר לְנַעֲרִיהָ עֲבְרוּ
כ לפני הנני אחריכם באה ולאִיִּשָׁה נָבַל לֹא הָגִידָה: וְהִיא הִיא ו
כא רִכְבָּת עַל-הַחֲמֹר וִירֵדְתָּ בַּסֶּתֶר הַהוּר וְהִנֵּה דָוִד וְאֲנָשָׁיו
בְּיָדֵים לְקִרְיָתָהּ וְתִפְגַּשׁ אֹתָם: וְדוֹד אָמַר אֵךְ לִשְׁקֹר שְׁמִרְתִּי
כב אֶת-כָּל-אֲשֶׁר לֹזֶה בַּמִּדְבָּר וְלֹא-נִפְקֵד מִכָּל-אֲשֶׁר-לוֹ מֵאֻמָּה
וַיִּשְׁבְּ-לִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה: כֹּה-יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאַיְבֵי דָוִד וְכֹה
כג יִסֹּף אִם-אֲשִׁאִיר מִכָּל-אֲשֶׁר-לוֹ עַד-אֹר הַבֶּקֶר מִשְׁתֵּין
כד בְּקִיר: וְתֹרָא אֲבִיגַיִל אֶת-דָּוִד וְתִמְהָרַ מֵעַל הַחֲמֹר
כה וְתִפֹּל לְאַפִּי דָוִד עַל-פְּנֵיהָ וְתִשְׁתַּחֲוֶה אֲרֶץ: וְתִפֹּל עַל-רַגְלָיו
וְתֹאמַר בִּי-אֲנִי אֲדֹנִי הֵעוֹן וְתִדְבַר-נָא אִמְתָּךְ בְּאָזְנֶיךָ וּשְׁמַע
כו אֶת דְּבָרֵי אִמְתָּךְ: אֵל-נָא יִשִּׁים אֲדֹנִי אֶת-לִבּוֹ אֶל-אִישׁ
כז הַבְּלִיעַל הַזֶּה עַל-נָבַל כִּי כִשְׁמוֹ כֶּן-הוּא נָבַל שְׁמוֹ וְנִבְלָה
כח עִמּוֹ וְאֲנִי אִמְתָּךְ לֹא רָאִיתִי אֶת-נַעֲרֵי אֲדֹנִי אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּ:
כט וְעַתָּה אֲדֹנִי חִי-הֵהָּ וְחִי-נִפְשֶׁךָ אֲשֶׁר מִנְעַךְ הֵהָּ מִבּוֹא
בְּדָמִים וְהוֹשַׁע יָדְךָ לֶךְ וְעַתָּה יְהִי כְנָבַל אֵיבֶיךָ וְהַמְבַקְשִׁים
לֹא-אֲדֹנִי רָעָה: וְעַתָּה הַבְּרִכָּה הַזֹּאת אֲשֶׁר-הִבִּיא שְׁפַחְתָּךְ
לְאֲדֹנִי וְנִתְּנָה לְנַעֲרִים הַמִּתְהַלְכִּים בְּרַגְלֵי אֲדֹנִי: שָׂא נָא
לְפָשֶׁע אִמְתָּךְ כִּי-עָשָׂה יַעֲשֶׂה הֵהָּ לְאֲדֹנִי בֵּית נֶאֱמָן כִּי-

אֲבִיגַיִל
עֲשׂוֹת

כט מַלְחָמוֹתֶיךָ אֲדֹנִי נִלְחַם וְרַעָה לֹא־תִמְצָא בְּךָ מִיָּמֶיךָ: וַיִּקַּם
 אָדָם לִרְדֹּפְךָ וּלְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשְׁךָ וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּדָה וְ
 בְּצִרוּר הַחַיִּים אַתָּה אֱלֹהֶיךָ וְאֵת נֶפֶשׁ אֲבִיֶּיךָ יִקְלַעְנָה
 ל בְּתוֹךְ כָּף הַקָּלַע: וְהָיָה כִּי־יַעֲשֶׂה ה' לֵאדֹנִי כָּל־אֲשֶׁר־
 לא דָּבָר אֶת־הַטּוֹבָה עֲלֶיךָ וְצוּךְ לַנִּגִּיד עַל־יִשְׂרָאֵל: וְלֹא
 תִּהְיֶה זֹאת לְךָ לְפִוְקָה וּלְמַכְשׁוֹל לֵב לֵאדֹנִי וּלְשִׁפְךָ־דָם
 חֲנָם וּלְהוֹשִׁיעַ אֲדֹנִי לוֹ וְהֵיטֵב ה' לֵאדֹנִי וּזְכַרְתָּ אֶת־
 אֲמַתְךָ:

א. קרא פסוקים 14-17 שלפניך.

דמויות המשנה בסיפור המקראי תורמות לאפיון הדמויות הראשיות ולקידום העלילה.
 הסבר כיצד דבריו של הנער בפסוקים אלה תורמים לאפיון הדמויות של דוד ואביגיל ולקידום העלילה.
 (9 נקודות)

ב. ח' שרגא בן־איון התייחסה בספרה "נשות דוד — מיכל, אביגיל, בת שבע" (הוצאת ידיעות אחרונות, ספרי חמד, עמ' 112, הערה 86) לדרכי פעולה אחדות שנקטה אביגיל בדבריה לדוד:

- תחינה ובקשה
 - שיפוט מוסרי של המעשה של דוד
 - הצעה לפתרון שאינו כוחני
 - פנייה לסמכות עליונה
 - התייחסות להשלכות של המעשה של דוד על מעמדו בעם
- (1) בחר בשלוש דרכי פעולה מן הרשימה שלפניך, הבא דוגמה לכל אחת מהן מן הדברים שאמרה אביגיל, והסבר את הדוגמה (סך־הכול שלוש דוגמאות). (6 נקודות)
- (2) לדעתך, איזה מן הטיעונים של אביגיל שכנע את דוד לחזור בו מכוונתו המקורית? נמק את דבריך. (5 נקודות)

בהצלחה!